

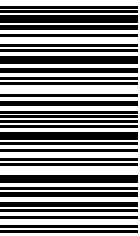
EESTI LOODUS

UENENUD
AJAKIRI!

Loodushoidlik kodu

Muudame majapidamise loodussäästlikuks
Katusehaljastus rikastab elukeskkonda
Kompost ja pesupähklid

2 Noore autori veerg: Martin Tikk
3 Sõnumid
11 EL küsib: vastavad Maarja Hallik ja Kristiina Kübarsepp
16 Mida tähendab ökoloogiline ehitus?

Jaan Miljan käsitleb hoone ehitamist energia sisendväärtuse kaudu ja nii vaadates on põhumaja ökoehituse musternäide

20 Looduslähedased materjalid ökoehituses

Martti-Jaan Miljan vaatleb looduslike materjalide omadusi meil lihtsamini kättesaadavate pilliroo, linaluu jt soojustite näitel

24 Katusehaljastus rikastab elukeskkonda

Alar Teemusk annab ülevaate rohekate rajamisest Eestis, eri katuste iseärasustest ja headest-halbadest omadustest

30 Põlised taluaia taimed. Kuidas neid hoida?

Tiia Trolla meenutab vanaema aedade taimerikkusi: kõrgekasvulised herned ja äbarikud kartulid võivad meie oludesse märksa paremini sobida kui nüüdissordid

34 Tiit Kändler mäta otsast: Kuidas ehitada passiivsuitsutare
36 Sada rida Eesti loodusest: Suhe loodusega kui inimkonna valguskiir. Paavo Eensalu
38 Üks Eesti paigake: Sõleseppade kaasik: paik, kus Memme meenutada

Juhani Püttsepp jõuab seekordse paigalooa Nõo valla Luke küla Haldja tallu, kus tantsumemme Helju Mikkeli auks on tema rahvatantsurühmad terve kaasiku istutanud

40 Poster: Kairi Kalmann
42 Intervjuu: Vanad taluhooned aitavad maaelu edasi

Regionaalplaneerijat ja geograafi Andres Rõigast küsitlenud Toomas Kukk

48 Maailma maad: Maailma rahvaste looduslähedased kodud

Hendrik Relve jagab muljeid oma rännakutel nähtud põlisrahvaste onnidest: loodusläheduse ja -säästmisega kaasnevad ka elamis- mugavused

54 Kodu saab puhtaks ka loodust saastamata

Triin Nõu soovitab võimalusi, kuidas loobuda oma kodu kangest keemiast ja saada hakkama looduslähedaste, ent samas tõhusate abivahenditega

58 Tegutse teadlikult: Kuidas linnaaias edukalt kompostida?

Martin Tikk rajaks kompostimisvõimaluse isegi elutuppa, kuid alustuseks oleks abi ka kompostinurgast kodusaias tagahoovis

60 Kuidas põlevkivi Viljandis käis Mait Sepp meenutab sõjaeelse

Eesti aja riiklikke soovitusi kasutada põlevkivi koduseks kütteks: tulemus oli kohutav

63 Kui linnarahvas veel aiamaid pidas

Kalju Kask taas elustab sõjajärgseid aegu, mil linnaaiandus polnud hipsterite mood, vaid ellujäämise hädaabinõu

64 Kuidas läheb meie metsalindudel?

Renno Nellis nendib, et seni tavaliste linnuliikide arvukus on vähenenud: üks ilmset põhjust on metsanduse intensiivistumine

70 Loodusmaja: Tartu loodusmaja edendab rohelist kontorit ja kooli

Piret Pappel jagab Tartu loodusmaja kogemusi loodushoidliku hoone üllapidamise valude ja rõõmude kohta

72 Raamatud
73 In memoriam: Tiit Paaver, Tanel Moora
74 Kroonika
78 Mikroskoop
79 Ristsõna
80 Ajalugu, sünnipäevad

Loodushoid oma kodus

Kodu on meie kindlus, me pelgupaik. Soovime hoida oma kodu nii, et meil oleks seal võimalikult mõnus elada. Kodus on inimesed, kes on meile väga kallid. Kodus saame olla me ise. Oleme alati sinna oodatud.

Iga kodu on isemoodi, just nagu inimesed, kes neis elavad. Võib öelda, et kodu on tema elanike nägu. Kodu on me peegeldus. Nii saame näidata oma iseloomu, rikkust ja käitumisharjumusi. Inimeste eluasemed on aegade vältel muutunud üha uhkemaks ja mugavamaks. Vahest elame isegi liiga luksuslikult?

Kas meil on võimalik luua kodusid, kus peale inimese tunnevad end mõnusalt ka paljud teised liigid? Rajada oma kodu ja elada selles nii, et see sobib ka harilikule saialillele või laulurästale? Kas inimesel võiks olla ühine kodu näiteks muti, naadi jpt liikidega? Nii saaks ka mutt tõdeda, et inimene elab tema kodus ja vastupidi.

Nüüdisajal on hoogustunud maalt linna kolimine. Linna pindalast keskmiselt 20–25 protsenti hõlmavad katused. Kujutlegem, et need kõik kaetaks murumätastega. Kui roheliseks ja elurikkaks võiks linn muuttuda!

Peale oma kodu kujundame selle ümbrust. Me soovime, et me koduümbrus oleks ühtaegu nii ilus kui ka praktiline. Kui ligikaudu kakssada aastat tagasi hakati tegelema aiandusega, peeti esmatähtsaks tarbtaimi, et köht oleks ikka täis. Ajapikku on üha olulisemaks muutunud koduümbruse ilu ja hooldus.

Paratamatu osa elamisest on jäätmed. Üks lihtne prügikäitluse moodus on biojätmeid kompostida, isegi linnakorteris. Siiski on loodud mitmeetapiline prügikäitlussüsteem, mis suunab üha suurema osa jäätmeist taas ringlusesse.

Aprillinumbri saame teada, kas tasub ehitada endale passiivmaja – hoone, mis tarbib võimalikult vähe ja on ülimalt säästlik.

Kodude puhul väärtustame eelkõige mugavust, sh lihtsat sissepääsu. Siiski pole kõikides tänapäeva kodudes välisust. Näiteks Uus-Guineas elav korovai metsarahvas pääseb oma koju hoopis teisel moel.

Me hoiame oma kodu, sest soovime meeldivat elukeskkonda, kus end mõnusalt tunda. Kuidas hoolitseda oma kodu eest nii, et me ei kahjustaks ennast ega lähikonna loodust? Üks võimalus on kasutada pesu pesetes hobukastani mune. Ühtlasi saame neist lihtsasti seepi valmistada.

Lev Tolstoi on öelnud, et õnnelik on see, kes on õnnelik oma kodus. Seega on oluline rajada õnnelikuks tegevaid kodusid ning nende eest hoolt kanda. Hoidkem oma kodu ja jagagem koduõnne ka teistega.

Elurikast kodusoojust!

Foto: Toomas Kukk

EESTI LOODUS

70. aastakäik Nr 4, aprill 2019

Toimetuse address:

Baeri maja, Veski 4, 51005 Tartu
e-post estiloodus@loodusajakiri.ee

Peatoimetaja **Toomas Kukk**
742 1143, toomas.kukk@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Juhan Javoiš**
5661 0851, juhan.javois@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Katre Palo**
521 8771, katre.palo@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Piret Pappel**
piret.pappel@loodusajakiri.ee

Keeletoimetaja **Monika Salo**
monika.salo@loodusajakiri.ee

Küljendaja **Raul Kask**
raul@ww.ee

Väljaandja: MTÜ Loodusajakiri

Endla 3, Tallinn 10122, 610 4105
www.loodusajakiri.ee
www.facebook.com/estiloodus

Vastutav väljaandja **Riho Kinks**
742 1186, riho.kinks@loodusajakiri.ee

Turundus ja reklaam: **Kaia-Liisa Jõesalu**
742 1143, kaia@loodusajakiri.ee

Tellimine: www.tellimine.ee
617 7717, tellimine@expresspost.ee

Ajakiri ilmub keskkonnainvesteeringute keskuse toetusel

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

© MTÜ Loodusajakiri, Eesti Loodus®, 2019

Summaries of some articles can be found at our web site www.estiloodus.ee

4041 0820

PEFC/19-3-3
www.pefc.org

Trükitud trükikojas Printall

